

tegen God, van menschverheffing en grondeens pessimisme, van levensangst en -wanhoop, die weigert vertrouwd te worden, en dit alles in kleur en lijn uitgebeeld zoo, dat het den beschouwer verbijstert; en dan vraag ik om zeer positieve voorlichting, opdat die jeugd de groote tegenstelling gaat zien en voelen tusschen de levensbeschouwing van vele moderne kunstenaars en het uitgesproken Woord van God.

Over het algeheel lijkt mij dit boek zeer geslaagd en kan het heel nuttig werken, om de jeugd op te

wekken tot museumbezoek, tot zien en inzicht krijgen van een wereld, die als bij de literatuur ook, schoonheid en vergif oplevert, een wereld die men niet mijden kan, maar waarin men voorzichtig moet wandelen en dikwijls een betrouwbaren gids van noode heeft. Het is jammer, dat de reproducties niet in kleuren konden worden afgedrukt; nu zeggen vele er van weinig of niets en moet men alleen afgaan op de verklaring van den schrijver, dat de kleurexpressie ervan prachtig is. Gron.

H. S.

POP. WETENSCH. SCHETSEN

De volkomenheid der sacramenten (I)

Wanneer wij den rijken inhoud van de Sacramenten, welke de Heere Christus aan zijn kerk heeft geschonken, willen kennen en genieten, is het noodig, dat enkele fundamentele momenten daarvan ons helder voor den geest staan.

Het eerste is dit, dat de Heilige Geest zelf de sacramenten toedient aan degenen wien ze naar Christus bevel worden uitgereikt. De sacramenten zijn instrumenten waarmee de Heilige Geest werkt.

Als in de kerk een kind wordt gedoopt is het tenslotte de Heilige Geest, Die het water op het voorhoofd van het doopelingetje sprengt. En het is eveneens de Heilige Geest, Die de oude en altijd nieuwe woorden spreekt: Ik doop U in den naam des Vaders en des Zoons en des Heiligen Geestes. En wanneer het Heilig Avondmaal wordt gevierd is het eveneens de Heilige Geest, Die ons door zijn dienaar het gebroken brood en den vergoten wijn aanbiedt, en komt als uit zijn mond de feestelijke betuiging, dat het brood, dat gebroken wordt, de gemeenschap des Lichaams van Christus en de drinkbeker de gemeenschap des bloeds van Christus is. Het is ook de Heilige Geest zelf die ons dan oproept, daarbij te gelooven, dat, zoo zeker als de wijn voor ons vergoten en het brood voor ons gebroken werd, onze zonden volkomen zijn verzoend.

Een tweede moment in de sacramenten is dit, dat ze naar Christus' bedoeling teekenen zijn. Dat wil zeggen: de sacramenten beelden iets af. Het zijn afbeeldingen, illustraties. Ze stellen ons de kern van het Evangelie zichtbaar voor oogen. Zooals we het Evangelie in de prediking met onze ooren hooren, zoo zien we het voor oogen in de sacramenten. De sacramenten zijn als het ware „zichtbare woorden". Ze „prediken" ook, maar niet voor onze ooren, doch voor onze oogen. De vergeving der zonden, de vernieuwing van ons leven door den Geest, en het bloed van Christus, kortom het gansche verlossingswerk, wordt ons getoond in de teekenen van doopwater, gebroken brood en vergoten wijn.

Maar — en nu kom ik aan een derde moment — de sacramenten zijn ook, en zelfs vóór alles, méér dan teekenen. Zij zijn immers in de eerste plaats zegelen, panden, voedsel voor ons geloof. In onze belijdenis spreken we het uit, dat de goede God ons de sacramenten verordend heeft om aan ons zijn beloften te verzegelen en om panden te zijn der goedwilligheid en genade Gods jegens ons, en ook om ons geloof te voeden en te onderhouden. Speciaal als zegelen van Gods belofte, als panden van Gods goedwilligheid en genade, als voeding van ons geloof, hanteert nu de Heilige Geest de sacramenten in Christus' kerk. Ze hebben zoo tot „inhoud" Gods volle genade, de volle zaligheid, Jezus Christus en al zijn schatten en gaven. Jezus is, zooals de belijdenis het uitdrukt, de „waarheid", de „betekende zaak", van de sacramenten. Zonder Hem zijn ze „niet met al".

Een vierde moment is het uitgereikt, het toegediend, het gegeven worden van de sacramenten, zooals dat door den Heiligen Geest, via de ambtsdragers geschiedt. We kunnen en moeten daarbij dan deze vraag stellen: Als hoedanig komen de sacramenten toe naar degenen aan wie ze worden uitgereikt? Men lette scherp op de strekking van deze vraag. Ze informeert niet naar de houding waarin en de wijze waarop de sacramenten door hen, aan wie ze worden bediend, worden aangenomen. Ze vraagt evenmin naar de uitwerking, de vrucht van de sacramenten in de sacramentsontvangers. Neen, deze vraag raakt alleen den aard, het karakter, de kracht, den inhoud van het sacrament, zooals dat door den Heiligen Geest via de ambtsdragers aan allen, die aan de sacramentsbediening deelnemen, wordt uitgereikt en geschonken.

Wij willen ons in deze artikelen met dit laatstgenoemde aspect der sacramenten bezighouden. We gaan dus een en ander zeggen over het sacrament zooals dat bij iedere sacramentsbediening aan allen, die daaraan deelnemen, wordt uitgereikt.

Omtrent deze kwestie wordt zeer verschillend gedacht.

Aan den éenen uitersten vleugel van de Christenheid staan de roomschen. Zij leeren, dat de „genade" als een soort stof altijd in het sacrament aanwezig is. Zooals een capsule het geneesmiddel of het vergif bevat, zoo bevat het sacrament altijd de „genade". Volgens deze visie is het niet zoo, dat de Heilige Geest Zich van het sacrament bedient als middel om de verlossing van Christus deelachtig te maken. Neen, het sacrament — en dat wij praktisch zeggen: de vergodelijkte kerk die het uitdeelt — beschikt over den Heiligen Geest en geeft Dien aan wien zij wil.

Aan den anderen uitersten vleugel van het front bevinden zich de Dooperschen, de spiritualisten. Dezen willen niet weten van een „middel", een „instrument" waardoor God in Christus zijn genade schenkt. Ze verwachten alles uitsluitend en alleen van een rechtstreeksche werking van den Heiligen Geest. Het sacrament wordt in deze doopersche gedachtenwereld in plaats van een middel, waarin en waardoor God werkt, een daad van den door den Geest bewerkten mensch, en dan wel nader een getuigenis van zijn geloof.

Op deze wijze veronderstelt het sacrament het geloof. Pas door het geloof wordt het sacrament tot sacrament. Het geloof is de volstreekte voorwaarde voor, ja een wezenlijk moment van het sacrament. Daarom kan er ook alleen bij geloovigen van een waar sacrament sprake zijn.

Tusschen deze twee uitersten bewegen zich vele anderen.

Er zijn er, die zeer zeker nog wel van de sacramenten als genademiddelen, als zegelen van Gods belofte en panden van zijn goedwilligheid blijven spreken, maar die toch boven alles het essentiële van het sacrament hierin zien liggen, dat het „inwendige genade" of „aanwezig geloof" verzegelt. Waar van deze inwendige genade en van dit geloof geen sprake is, kan huns inziens dus ook van een waar sacrament geen sprake zijn. Soms wordt zelfs rondweg gezegd, dat het sacrament, aan ongelovigen bediend, niet meer dan een schijnsacrament is. Anderen accentueeren, dat de sacramenten zegelen zijn van een belofte, welke alleen aan de uitverkorenen toekomt. Voor de verworpenen, dat is dus voor hen, die deze belofte niet ontvingen, kan dus het hun gegeven sacrament nooit een waar, echt, vol sacrament zijn. Hoe kunnen zij een zegel ontvangen op iets dat ze niet bezitten en nimmer zullen bezitten?

Nu komen de verdedigers van de twee laatstgenoemde theorieën in groote moeilijkheden. Het staat immers vast, dat God beveelt, miljoenen te doopen voor wie naar hun overtuiging de doop geen volle, ware doop is. Maar kan God bevel geven tot het geven van iets, dat feitelijk zinloos is? Men redt zich dan met de constructie, dat het sacrament, in casu de doop, aan de geheele gemeente en dan speciaal aan het zaad daarvan, als geheel genomen geschonken wordt. En dat aan de gemeente-als-geheel geschonken sacrament zou dan a.h.w. doorstooten, en effect verkrijgen, en zoo persoonlijk worden, in de afzonderlijke leden, voor zoover deze geloovig worden of zijn. Dikwijls ontwikkelt men deze theorie dan nog wat verder. Zoo namelijk, dat men er nu van moet uitgaan, dat men beginnen moet, het er voor te houden, dat allen, aan wie het sacrament werd uitgereikt, naar Gods bevel, een vol, echt, waarachtig sacrament ontvingen, dat deze allen dus voor wedergeboren, of zulken, die deelen in de wederbarende genade Gods, gehouden moeten worden, totdat het tegendeel blijkt.

Er is nog wel méér variatie in dit soort opvattingen, maar het bovenstaande is voldoende om den stand van zaken zoo ongeveer te leeren kennen.

C. V.

GEZINSLEVEN

Aangaande mij en mijn huis

De Moeder van de zonen van Zebedee, begeerende wat van Jezus, voor haar zonen.

Welk een lieflijk tafereel!

Een vrouw al op leeftijd; in gezelschap van haar twee volwassen zonen; Jacobus en Johannes; al niet eens meer bij hun ouders thuis; vroeger wel bij hun vader in zijn visschersbedrijf; maar sinds eenigen tijd discipelen van Jezus van Nazareth, Dien zij op

Zijn tochten, het gansche land Kanaän door, volgen; toch niet van hun ouders vervreemd; en nog steeds met een sterke binding aan Moeder verbonden, zooals Moeder aan hen, haar groote jongens, op wie ze trotsch is en van wie ze, in de toekomst iets groots verwacht.

Hoe vreemd ze het aanvankelijk moge gevonden hebben dat ze met het ouderlijke huis braken en dien wonderlijken Rabbi uit het verachte Nazareth volgden — langzamerhand heeft ook zij in Hem iets groots gezien, ja, veel meer, Hem erkend als den beloofden Messias, als den grooten Davids-zoon.

In haar hart is zij er vast van overtuigd, dat Hij op weg is naar den troon, om in heerlijkheid te heerschen over Zijn volk Israël, na eeuwenlang geknecht te zijn in diepe vernedering.

Hoe vaak zijn haar gedachten bezig met die schoone toekomst, waarin al de rijke beloften, waarvan de profeten getuigd hebben, in vervulling zullen gaan! En dat zij dat beleven mag! En dat haar beide zonen mogen behooren tot zijn trouwe volgelingen, vanaf het eerste begin van Zijn optreden!

Zou het mogelijk zijn — al durft ze het nauwelijks te gelooven! — zou het mogelijk zijn, dat straks, als deze Jezus Zijn koninkrijk heeft ingenomen, haar zonen met Hem zullen heerschen, de eene ter rechterhand, de andere ter linkerhand?

Hoe zou daarmee haar diepste verlangen vervuld zijn! Een verlangen, zó groot, dat het haar uitdrijft, om het Hem zelf te vragen.

En zoo begeeft zij zich op weg; haar beide zonen met haar mee voerende; naar den Meester: een liefhebbende Moeder; in aanbidding voor Hem neerknielend, pleittend voor haar kinderen en begeerende wat van Hem!

Vriendelijk staat Hij haar te woord: „Wat wilt gij?" En dan stort zij haar hart voor Hem uit. Al zegt Hij haar niet toe, wat ze van Hem vraagt!

Het verdere van dit zeer merkwaardig verhaal laten we hier rusten. Waar we nu de volle aandacht op willen laten vallen, is het optreden van een geloovige, liefhebbende Moeder, die met en voor haar kinderen tot den Helland gaat, om het hoogste; 't welk ze voor haar kinderen begeert, en dat voor haar hierin is gelegen, dat ze voortaan zullen staan in Zijn dienst, — om dat in haar gebed van Hem te vragen.

Geen Moeder is er, die niet droomt van een goede toekomst voor haar zonen, voor haar dochters. Geen geloovige, vrome Moeder, die niet, vanaf het eerste oogenblik, dat ze zich in het bezit van haar kind mag verheugen, het biddend opdraagt aan den Heere; en van Hem vraagt, het te doen opgroeien tot een jongen, tot een meisje; tot een man, tot een vrouw, waarin ze zich mag verblijden, en waarop ze trotsch kan zijn. Velen scheppen zich een ideaal, dat ze zoo heel graag verwezenlijkt zagen — en leven in de gedachte, dat het werkelijkheid worden zal.

Op zich zelf is dat alles heel goed. Alléén, wij zullen ook in onze begeerten, wenschen, gebeden de maatstaf van Gods wet aanleggen. Ook daarin zullen we het eerst Gods koninkrijk en zijn gerechtigheid zoeken. Dat wil zeggen, in dit verband, dat we voor alles voor onze kinderen van den Heere zullen vragen, dat Hij ze er toe brengen wil, straks Zijn verbond te aanvaarden en hen te doen wandelen in de wegen van Zijn verbond; en dat Hij er ons toe wil bekwalen ze op te voeden in de vrees van Zijn Naam.

De geringste plaats in Zijn Koninkrijk — al ware het slechts van dorpelwachter, desnoods slechts hout-hakker of waterputter, zal ons voor hen begeerlijker, oneindig begeerlijker zijn, dan rijkdom en eere.

Al mógen we er Hem om vragen, dat Hij ze in Zijn dienst tot groote dingen wil gebruiken.

Hoe vaak komt het niet voor, dat een Moeder het als haar hartewensch koestert, dat in elk geval één van haar jongens straks den Heere zal dienen in het ambt van Dienaar des Woords. Hoe ziet ze haar jongen reeds in gedachten den kansel bestijgen, zelf zittende onder zijn gehoor; terwijl hij nog maar leerling is der lagere school. Wie kon het zoo'n Moeder kwalijk nemen! Ook wanneer ze dezen wensch den Heere bekend maakt in haar gebeden!

Maar laten we hier toch voorzichtig zijn; en niet den Heere het bestieren van het lot onzer kinderen uit handen nemen en Hem gebruiken als een uitvoerder van onze wil.

Laat ons bidden waarlijk bidden zijn; de uitkomst kinderlijk vertrouwend in Zijn hand stellen; en daarbij acht geven op Zijn leiding.

Hoe goddeloos jegens den Heere, hoe wreed tegenover haar jongen is die Moeder, die niet alléén begeert en bidt, dat haar jongen dominee zou mogen worden, maar die — al zegt ze het niet rond uit — wil, dat het zoo gebeuren zal. En nu dien wil doorzet, ook al blijkt het, dat haar kind geen aanleg en geen lust heeft voor de studie; en zeker niet voor de studie van predikant. Dan is het lijden niet te overzien. De jeugd, misschien de heele toekomst van haar zoon wordt er bij opgeofferd; veel geld wordt verspild; veel verdriet in huis is er het gevolg van — en toch krijgt ze haar wil niet. 't Is alles vergeefs.

Laten we, ook in ons gebed voor onze kinderen, niet staan naar hooge dingen, maar ons voegen tot het nederige; en ook in ons bidden „nederig" zijn; dat wil zeggen niet eischen, maar onzen wil voegen naar 's Heeren wil.

En juist den nederige verhoogt Hij!

HUISMAN.